

Det kongelige arbeidsdepartement
Thomas Såheim
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Oslo, 06.07.2012

Vår ref.
40597/HS33

Deres ref.
12/1291

Høring NOU 2012:6 Arbeidsrettede tiltak

Vi viser til høringsbrev av 13.4.2012. Utvalget har fått som oppgave å gjennomgå skjærmede virksomheters rolle og plass i arbeidsmarkedspolitikken, og har fremmet forslag til hvordan de arbeidsrettede tiltakene for personer med nedsatt arbeidsevne bør innrettes i fremtiden. Utvalget har blant annet anbefalt mer bruk av tiltaksplasser i det ordinære arbeidslivet, større vekt på individuell tilpasning og en forenkling av de arbeidsrettede tiltakene. Generelt ønskes det en vurdering av forslaget om i større grad å bruke ordinært arbeidsliv i den arbeidsrettede bistanden. Utvalget har ikke samlet seg om en modell for de arbeidsrettede tiltakene, men foreslår tre alternative modeller.

Selv om Norge, sammenlignet med andre europeiske land har høy sysselsetting, står en betydelig andel av befolkningen i arbeidsfør alder utenfor arbeidslivet. Spekter stiller seg bak målet med å få flere over fra uføretrygd og inn i arbeidslivet samt å bidra til å skape et mer inkluderende og mangfoldig arbeidsliv. Det er særlig bekymringsfylt at mange unge med nedsatt funksjons- eller arbeidsevne ikke kommer seg ut i arbeidslivet og dermed ikke får mulighet til å prøve ut sin arbeidsevne.

For arbeidsgivere vil det generelt sett være viktig å redusere den opplevde risikoen ved å ansette personer med nedsatt funksjons- eller arbeidsevne. Siden denne gruppen også er svært mangfoldig og uensartet, bør virkemidler og tiltak være individrettede og fleksible, slik at den enkelte kan få arbeidserfaringer ut fra sine personlige forutsetninger samtidig som arbeidsgiver får reell mulighet til å vurdere grunnlaget for ansettelse.

Generelt

Arbeidsgiverforeningen Spekter vil med dette gi noen kommentarer til de punktene i NOUen vi anser som de vesentligste. For øvrig henvises det til høringssvar fra våre medlemsvirksomheter, Rehabiliteringssenteret AIR og Valnesfjord Helseportssenter, for mer detaljert tilbakemelding.

Kapittel 15 – Kvalitet i arbeidsrettede tiltak

I en analyse av Arbeids- og velferdsetatens kvalitetsarbeid ved arbeidsrettede tiltak finner forskningsinstituttet AFI at kvalitetsarbeidet og kvalitetskontrollen knyttet til bestilling, oppfølging og resultat av tjenestene ikke er nok til å sikre god kvalitet på tiltaksleverandørenes tjenester.

Under gjennomgangen av Arbeids- og velferdsetatens kvalitetsarbeid ved arbeidsrettede tiltak pekes det på at kvalitetsregimet ved arbeidsrettede tiltak for personer med nedsatt arbeidsevne i hovedsak bygger på sikring av kvalitet i forkant av tiltaket.

Å støtte seg for mye til kvalitetssikring i forkant via godkjenning og legge for lite vekt på kvalitet i senere ledd kan gi for stort fokus på systemet, og for lite fokus på innhold i og gjennomføring av tiltakene. Kvalitetsarbeidet bør inkludere hele tjenesteytingsprosessen og omhandle kvalitet i flere faser, underveis (prosesskvalitet) og kvaliteten på sluttresultatet. Se også punkt 17.2.3 (under).

Kapittel 17 Hovedkonklusjoner og alternative modeller

17.2 Utvalgets felles hovedkonklusjoner

Utvalget har gjennomgått evalueringer som er gjort av ulike tiltak og ut fra dette kommet fram til noen felles hovedkonklusjoner.

17.2.1 Ordinære virksomheter som arena for arbeidsrettede tiltak

Gode erfaringer med tiltak der man følger opp personer med nedsatt arbeidsevne i ordinære virksomheter tilsier at ette er et virkemiddel man bør bruke i større grad. Utvalget mener disse erfaringene taler for å gå lenger enn i dag når det gjelder bruken av ordinært arbeidsliv som arena for arbeidsrettede tiltak.

Det som etter Spekters syn er helt avgjørende for om og hvordan man skal bruke ordinære virksomheter for arbeidsrettet rehabilitering er hvilke konsekvenser dette får for virksomhetene. Dette mener vi utvalget belyser i alt for liten grad. Er modellen som velges tilpasset arbeidslivets behov? Hvilke økonomiske og administrative konsekvenser får dette for virksomheten, NAV, brukere og eventuelt andre interessenter? Dette må i mye større grad klargjøres.

Spekter mener likevel det kan være hensiktsmessig med en økt bruk av tiltak i ordinære virksomhet under visse forutsetninger, dvs. at det tilstrebes å:

- minske risiko for arbeidsgiver
- etablere individrettede og fleksible ordninger
- unngå innlåsnings effekter
- bruke lønnstilskudd i større grad da evalueringer viser til at lønnstilskudd er et svært effektivt tiltak
- etablere god kvalitet og gode systemer for oppfølging og veiledning fra Arbeids- og velferdsetaten og til virksomhetene

17.2.3 Kvalitet i arbeidsrettede tiltak

Som rapporten påpeker fokuserer NAV i dag sitt arbeid mest på strukturkvalitet, mens prosess- og resultat-kvalitet i for liten grad har fått oppmerksomhet. For å få gode resultater i arbeidet kreves det at

Arbeids- og velferdsetaten gir mer oppmerksomhet til disse områdene. Spekter støtter derfor utvalgets oppfordring om en intern gjennomgang i Arbeids- og velferdsetaten på disse områdene.

17.2.4 Forskning og kompetanseutvikling

Spekter støtter utvalgets innstilling om forsterket forskningsinnsats når det gjelder arbeidet for personer med nedsatt arbeidsevne. Det er vi denne sammenheng viktig at hele miljøet rundt dette fagområdet bidrar slik at forskningen og kompetansebyggingen blir relevant, av god kvalitet og at resultatene bidrar til konkrete endringer i praksisfeltet.

17.2.5 Forholdet til statsstøtteregulverket og regelverket for offentlige anskaffelser

Spekter mener det er hensiktsmessig, slik utvalget anbefaler, at departementet utreder videre forholdet til statstøttereglene og reglene for offentlige anskaffelser. Vi forutsetter at Advokatfirmaet Kluges gjennomgang legges til grunn i dette arbeidet.

For øvrig er det vesentlig at Arbeids- og velferdsetaten utvikler sin bestillerkompetanse og også er villig til å se på alternative modeller for oppkjøp av plasser for arbeidsrettet rehabilitering på ulike nivåer. Disse modellene må i større grad sikre forutsigbarhet og trygge avtaler for leverandørene samtidig som individets og ikke minst arbeidslivets behov ivaretas.

17.2.7 Tidsubestemte arbeidsrettede tiltak

Spekter støtter utvalgets anbefaling om en ny og samlet vurdering av de tidsubestemte tiltakene i lys av den nye uførepensjonsreformen. Det er viktig med tydelige grenser og overganger mellom de ulike ordningene.

17.3 Tre modeller for arbeidsrettet rehabilitering

Utvalget gjennomgår og foreslår tre alternative modeller for arbeidsrettet rehabilitering:

Modell 1; Individretting og forhåndsgodkjenning

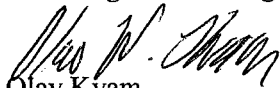
Modell 2; Arbeidsinkluderingsmodellen

Modell 3; Modell for konkurranseutprøving

Utvalget har ikke konsensus rundt anbefalingene av modell. Når i tillegg de økonomiske og administrative konsekvensene for virksomhetene og arbeidslivet ikke er tilstrekkelig belyst ønsker ikke Spekter å ta stilling til hvilken modell som bør være den foretrukne. Det er viktig at dette utredes videre i forhold til arbeidslivets og virksomhetenes behov, konsekvenser og muligheter til å bidra i dette arbeidet.

Med vennlig hilsen

Arbeidsgiverforeningen Spekter

Olav Kvam

Fagsjef